

СИЛАБУС
з дисципліни «Соціологія і психологія»
на отримання ступеню вищої освіти «бакалавр»
за соціально-гуманітарним спрямуванням
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка

Обсяг курсу – 3 кредити (ECTS): 14 годин – лекції, 16 годин – практичні заняття, 60 годин – самостійна робота, залік.

Викладачки курсу:

Кобелєва Даля Леонідівна к.філос.н., старший викладач ЗВО кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін (<http://new.khntusg.com.ua/staff/kobelieva-dalja-leonidivna>)

Омельченко Галина Юріївна, к.ек.н., старший викладач ЗВО кафедри ЮНЕСКО «Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін
<http://new.khntusg.com.ua/staff/omelchenko-galina-juriiivna>

ОПИС КУРСУ

Пререквізити (базові знання необхідні для успішного опанування компетентностями). Базові знання з дисциплін: «Філософія», «Історія української державності».

Постреквізити. Продовжують вивчення даного предмету наступні дисципліни: «Політологія», «Філософія людського спілкування», «Педагогіка вищої школи».

Коротка анотація дисципліни (загальна характеристика, особливості, переваги).

Перша частина курсу «Соціологія і психологія» присвячена знайомству з наукою про суспільство. Суспільство вивчають багато наук (історія, економіка, демографія тощо), але саме соціологія вивчає суспільство як цілісність, і тому її можна вважати більш фундаментальною наукою за своїм змістом і призначенням. «Психологія» посідає важливе місце в загальній структурно-логічній схемі підготовки спеціаліста. «Психологія» належить до циклу гуманітарних дисциплін, пов'язаних з вивченням особливостей функціонування і розвитку особистості, а також спрямований на формування знань і умінь строїти відношення у ділової та повсякденної сферах життя.

Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачу вищої освіти:

знати:

- предмет та специфіку соціології та психології;
- їх основні концепції, категорії, методологічні принципи;
- основні соціальні та психологічні теорії;
- основи життя соціальних груп, спільнот, соціальних процесів, в системі яких людина існує і відтворюється як особистість;
- сутність змісту соціологічних явищ і процесів;
- визначення і види психічних явищ;
- механізм функціонування психіки людини;
- категорії та методи педагогічного впливу при формуванні особистості в навчально-виховному процесі.

вміти:

- орієнтуватися у програмовому змісті кожної теми;
- опрацьовуючи тематичну літературу, самостійно збагачувати свій науковий та творчий потенціал;
- використовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дійовий інструмент аналізу складних соціальних проблем у всіх сферах життя;
- визначати певні психічні явища, та відрізняти їх одне від одного за суттєвими особливостями;
- зв'язувати психічні функції між собою у роботі цільного психічного механізму;
- характеризувати певні прояви поведінки та діяльності людини за типовими особливостями;
- розробляти стратегію будування оптимальних відносин та виконання власних та ділових справ;
- застосувати отримані теоретичні знання при проведенні наукового дослідження;
- робити висновки і узагальнення з конкретних теоретичних питань.

Мета та основні задачі дисципліни.

Метою викладання дисципліни «Соціологія і психологія» є знайомство студентів із розмаїттям суспільних процесів, фактів, явищ, подій, світоглядних чинників і мотивів людської діяльності;

з'ясувати, як суспільство породжує людські інтереси, формує соціальні ідеали, утворює різноманітні системи соціальних цінностей і взаємодії. Навчити студентів розуміти принципи і закономірності функціонування психіки і проявів особистості. Навчити практично використовувати дані знання та вміння у практиці спілкування і вирішенні своїх життєвих завдань і рішень.

Предметом вивчення дисципліни «Соціологія і психологія» є теоретичні концепції соціології і психології; практичні навички проведення соціологічних досліджень з актуальних проблем сучасного життя людини в суспільстві; механізми психічної діяльності людини, а також розуміння закономірностей формування і розвитку особистості і особливостей поведінки людини в суспільному середовищі.

Завдання дисципліни полягає у:

- розвитку у студентів соціологічного мислення і соціологічної уяви;
- надання їм допомоги в розумінні сутності змісту соціологічних явищ і процесів, що відбуваються в сучасному ринковому суспільстві;
- формування у студентів навичок ефективно приймати і реалізовувати рішення, спрямовані на оптимальне функціонування і подальший розвиток виробничих організацій, як соціальних об'єктів, в умовах ринку;
- навчити студентів розуміти принципи і закономірності функціонування психіки і проявів особистості;
- навчити використовувати дані знання та вміння у практиці спілкування і вирішенні своїх життєвих завдань і рішень.

Компетентність, що забезпечує. Вивчення дисципліни забезпечує формування у фахівців компетентності щодо базових принципів, основних категорій, сучасних концепцій, теоретичних положень «Соціології і психології», а також формування здатностей:

- до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- проведення досліджень на відповідному рівні;
- генерувати нові ідеї (креативність);
- жити в соціумі (враховувати інтереси і потреби різних соціальних груп, дотримуватись соціальних норм і правил, співпрацювати з різними партнерами тощо);
- до розвинутої мови, техніки спілкування (говоріння, слухання);
- орієнтуватися в реальних життєвих ситуаціях (при вирішенні питань оптимального рішення завдань самореалізації і соціального спілкування);
- приймати вірні рішення;
- проводити аналіз психічних станів та властивостей особистості для підбору професійних кадрів, та ділової команди;
- визначення певних психічних властивостей особистості і вибору методу взаємовідносин;
- проводити аналіз здібностей і можливих перспективних досягнень певної людини у визначенні перспектив розвитку колективу і організації.

Результати навчання. За результатами вивчення курсу здобувачі вищої освіти можуть застосовувати прогресивні та раціонально виважені методи оволодіння знаннями; орієнтуватись у науковій та періодичній літературі із актуальних проблем дисципліни, відбирати з цієї інформації найголовніше, вміти систематизувати її; застосувати отримані теоретичні знання при проведенні наукового дослідження; робити висновки і узагальнення з конкретних теоретичних питань. Використовувати соціологічний підхід як важливий засіб і дійовий інструмент аналізу складних соціальних проблем. Застосовувати методики дослідження і аналізу особистісно-психологічних властивостей людей стилів і рівнів соціальних відносин; вміти орієнтуватися у ситуаціях соціальних відносин і визначати необхідні засоби оптимальної взаємодії партнерів. Знати закономірності формування і розвитку особистості і особливості поведінки людини в суспільному середовищі.

Структура курсу

Змістовий модуль 1. «Соціологія»

Лекції:

- Тема 1. Предмет та завдання соціології
- Тема 2. Організація соціологічного дослідження
- Тема 3. Особистість і суспільне життя
- Тема 4. Суспільство як соціокультурна система

Практичні заняття:

Тема 1. Основні етапи розвитку соціології; соціологічна думка України

Тема 2. Соціальна стратифікація

Тема 3. Соціальні організації, інститути та групи

Тема 4. Соціальні процеси, рухи, зміни

Змістовий модуль 2. «Психологія»

Лекції:

Тема 5. Предмет, задачі і методи психології

Тема 6. Психічні явища та процеси

Тема 7. Психічні стани людини

Тема 8. Теорії особистості

Практичні заняття:

Тема 5. Методи психологічного дослідження

Тема 6. Емоції та воля

Тема 7. Психологічні аспекти спілкування

Політика курсу – жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положення про академічну доброчесність учасників освітнього процесу.

Система оцінювання – оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: **модуль 1** – 30 % семестрової оцінки; **модуль 2** – 30 % семестрової оцінки; **залік** – 40 % семестрової оцінки.

Інформаційні ресурси

Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>

Бібліотека ХНТУСГ. URL: <https://library.khntusg.com.ua/>

Електронна бібліотека. URL: <http://lib.meta.ua/>

Студентська електронна бібліотека URL: <http://www.lib.ua-ru.net/>

Інститут соціології - <http://i-soc.com.ua/institute/index.php>

Інститут Горшеніна - незалежний неприбутковий аналітико-дослідний центр, націлений на вивчення суспільних і політичних процесів в Україні та світі - <http://institute.gorshenin.ua/>

Соціологічний портал - <http://socio.rin.ru/>